

Dagblad Trouw - Sylvia Heimans ~ 'Deze ontspoorde wereld': een indringend dagboek van een onderduikster die een donkere toekomst tegemoet gaat

Trouw - 1 december 2018. Oorlogsdagboeken vormen als geen ander een directe stem uit het verleden, en blijven daarom tot de verbeelding spreken. Ook al - of juist omdat - de oorlog inmiddels meer dan zeventig jaar achter ons ligt. 'Deze ontspoorde wereld' is de nalatenschap van een vrouw die 45 was toen Duitsland Nederland binnenviel. Die leeftijd maakt haar dagboek een compleet andere beleving dan de bekende verhalen van jonge vrouwen zoals Anne Frank en Etty Hillesum. Hier geen levenslustige toon, relativering, humor, verliefdheid of perspectief op een naoorlogs leven. Ze hanteert, op een enkele uitzondering na, een feitelijke, beheerste stijl, minder literair, wel adequaat.

Paula Bermann is een keurige Duits-Joodse vrouw die in de jaren twintig trouwde met de Nederlandse Coenraad van Es. In het begin van de oorlog wonen ze met hun drie kinderen in Amsterdam-Zuid. Bermann is dan nog zeer op haar omgeving gericht. Haar eigen kinderen vindt ze egoïstisch, en op straat ziet ze tot haar afkeuring de zedeloosheid toenemen. Haar echtgenoot lijdt na het verlies van zijn werk aan depressies en daar kan ze maar moeilijk begrip voor opbrengen. Financieel hebben ze het goed.

Lees

verder:

<https://www.trouw.nl/deze-ontspoorde-wereld-een-indringend-dagboek>